

מאורעות פתח תקוה בעתונות הציונית

המאורעות בפתח תקוה סצאו הר רב בתמוצות הנולה ונענתה להם העתונות היהודית לטיניה, הציונית ושאינה ציונית, ואף העתונים שאינם יהודים הקדישו להם השומת לב. כאשר סופר כבר, הובאה אל הנולה ראשית היריעות על המאורעות שנפלו בפית בנוסח מסורס, נמצא מי שצרח לסלף את רמות המלחמה ולהבאישה בעיני הנולה כבר בסלנרמות הראשונות, ואחרי המכרטיים המסלנרפים, החרו החזיקו משמשי העתונות הציונית בנולה היושבים כינינו ושהם מסונים על סלאכת המודיעין ומציאים מוניטין לכל המתרחש בתוכנו ומלעשים את המצאות הנולה בכתבותם, המקורית, אחד מהם י. ל. וולמן, יצא ליטול את העוקץ ולרכך את הוסרת הענין בסנונו השמנוני מעולה: (סא" סע"ט: גל' 1):

רק אנשים תמימים התאסרו בלבם, כי אי תבנה, בארץ המלאכים ללא קנאה וללא שנאה, ללא נכירים שבעים וללא פועלים שבקשו עבודה, ללא ריאקי ציונים שחורים וללא, מתקני עולם ארוסים, אנחנו חשבנו תמיד על אי כעל ארץ של בני אדם ולא של מלאכים, אמנם, רצוננו כי אומת, אתה בחרתנו תבנה את ביתה הלאומי כמדינה של אנשים, יותר טובים, עד כמה שאפשר, ובפחות שפית דמים ובחר יחסים אנושיים וכו' וכו'.

ואחרי ההקדמה הזו כחינת ה-Men schliches Allzumenschliches בניסוח הולד-מנאי מוסבר, כי אפילו המאורעות האחרונים כפי עס כל סרירותם הוביחו, כי בכל זאת יותר יפה וטוב אצלנו מאשר בכל מקום אחר בעולם הרחב.

ועתה באה פילוסופיה של אילוי: אילו נפלה, התנגשות כזו למשל, באינו גרלין או ניוירוק, בטוחני כי התוצאות היו חריפות ורעות מאה מונים, במקום אחר היו כבר בעופים כדווי, היו מנוצצות סכינים והרכוש חור היה עולה באש, מה אצלנו, מנצצים רק גרופים חריפים ופורחים אימים רעים והנו יכלים להיות בטוחים, כי בזה יסתיים הדבר, איך שהוא יושג כבר הסכמה וסופם של יהודים להיות יהודים.

שית במאורעות האלה: אמנם, כסוד השלום האנגלי אינו מבין את זאת, — — — השוטרים עושים שם הכנות אמרטיניות, — — דומה שהאנגלי חושב, כי ענין לו עם טויקים מסוכנים מי ידעום, — — יהודי פית משני הצדדים עוברים ומושכים בכתפיהם על שהאנגלי משתטה, סלנלנים לתמיסתו של האנגלי את מעשי ההפחדה של יהודים, סלנלנים מתוך סרירות וסתבישים בפני עצמם, ואחרי שהמאורעות באו לפנינו כמין נרוטסקה, שיש בה כדי להצחיק ולכרח את הרעת סביע הכתב את עמדתו בתכ" לית האוביקטיביות ודוקא בלעזן רבים:

אנו העתונאים סצנו, התראינו את כאי כוח של שני הצדדים, דברנו את ביכ הפועלים ועם הפרדסנים מכל הסדר ניכ, החל ביטניים הקיצונים וכלה בלי ברלים, שמענו ספיהם נורסאות שונות על המאורעות, — — — היו, כסובן, סתירות ושנויים הן בנוגע לסהלך המאורעות והן בנוגע למספר הפועלים העברים והעריכים העסקיים, בכל אחד סאתנו נוצר מושג בהיר על כל הענין כולו, ואלה פני הענין: זה ענים מספר טת קוטטים (דוק: אמסערט טען דך ארופי) כמושבות הישנות על עבודה עברית טהורה. — —

ולשם מתן חווק לאוביקטיביותו הוא מעיר הערה משלו:

כשם שנוכחתי במקום הפרוזה כאן באמת בהרבה עתונות השטאל על הקשחתם של פרסני פית, דברתי עם הריאקציונרים הגדולים ביותר בפית עם סררכי הפן, סלור, ליכרסט, ספיר ישקובסקי ואחרים וכולם הראי לי את פנקסאותיהם והוכיחוני, כי הם מעטר קים, אחד המרכה ואחד המסעיט, פועלים עברים,

ועתה בא סאור המעשה על עניני הקטיף, שהם היו אבות הנויקין, ואשר בגללם באה ההתנגשות, שגרסה לפציעתם של אילו פועלים, אילו סאמרים ובכלל להתערבותה של המשטרה,

והפרדסנים סחכורי הפרי לסוחרים הערבים יוצאים וכאים מתחת קולמוס הכתבי מה סאם ומשעם שהאחר הערבי מופיע עם פועליו שלו עת קטיף כשערי הפרדס

וחוכר את הפרי, ואם יש אשמים בדבר הרי אלו רק היהודים אשר בחול:

למה לא יואו חנה יהודים עשרים מאנגליה ואמריקה לקחת כיריהם את המסחר הזה?

ותפקירה של, המסדרות והקלאים בענין זה — מהו לגרסתו של הי וולמן? הבה ונשמע:

רוב (הפרדסנים) שב-הסתדרות החקלאים — — — ששת דלים לפעול על הסחרים הערבים, כי יקבלו למען השלום חלק של פועלים עברים לעבודת הקטיף והאריות, מה שמצליח במקצת, אולם אין זה מספיק כדי מלוי תפקידינו הלאומיים, וכיחוד עתה, בשעת מסכה, הרי זה משע מסש,

ויודע הוא כי ס. ס. פית פנתה עוד ביוני לועד החקלאי להכנים בחוזים עם הסוחרים הערבים תנאי על עבודה העברית אולם

הפרדסנים — — — הסבירוני, כי הדבר היה כנדרר הנסנע משום שהסוחרים הערבים לא נענו מטעמים סרובים,

ואם תאמרו, חלילה, שהפרדסנים הבחילו את המשטרה וידעתם, כי הם סצרים לא עשו כלום אלא קצת סוחרים ערבים, מהם שונא ישראל הי תדרום נסעו למושל יפו ובני,

ובהערתי הסיום מויל הכתב מעט נספוי נחוסים, כי במאורעות לא היה משום משום דבר היוצא מנדר הרניל:

מאורעות כאלה נפלו ויפלו בכל מקום, אצלנו עבר הדבר כדרכם של

ישראל בהסוד, אילו הפועלים שנמצעו— הבריות הפרדסנים הקשים הולכים יום ומתרכבם — — ויש לקוות לתוצאות חיוביות.

קיצירו של דבר: הכל אתי שפיר ומה לכם כי תשעו להפרותה של עתונות השמאל?

והרחיק קצת לכת ספרנסו של ההינטי בסר שריווקס, השואל לאשמים וחייבים והוא סוצאם:

בטוח הוא, כי הייבת לכך מצוקתו של סחוסר העבודה העברי, מצוקת החלוקין, המקריב את דמו לטובת הדבר הקדוש, אולם בכל פנים אסור היה שהמצוקה תבוא לידי ביטוי בדרך איומה זו, — — חייבת בהיבה למאורעות היתה העתונות האיית, היא רמה בסדר באצבעות על הפרדסנים וציינה אותם כבוגדים, כואת עשתה אפילו הארץ הבורגנית, לעומתה הרפים דברי כלי סכא של הסת העובדים, סבלאות שחורות ותרגין את הרוחות, כל אהדתנו לעבודה העברית, — אולם הסתדרות העובדים מויקה בסקרים רבים להרסוניה שנין נותן העבודה והפועל העברי, סנהיני ההסתדרות רואים כאי סדינת שנכנתה כבר על תלה ואשר בה צריכה להתנהל סלחסה בין העבודה והרכוש — וזהו חסרון גדול הנורם למקרים פאליים, טובן, כי אין לשכוח בסקרה זה גם את הצר החייב של נותן העבודה המשמש כשוננ או כטור ספועל עברי, פשיטא: לפתח העתונות האיית חסאת רובין, סלנד כסובן... דואר היום.

ונס סר סררו שקה מספר בהינטי (גליון 1) על המאורעות וגם היא רואה חובה לעצמו לשכך את הרוחות ולתאר את הדבר כסחלוקת טושנה המתנהלת עי אנשי השמאל סצר זה ובין סוכי הציונים סצר זה סקדסה דגא, לשם כך הריהו נאהו בברותא, שהפיה הכתב של דואר היום על ישיבת הועד הלאומי בעניני פתח תקוה, ומספר לקיראיו: נפלו שם דכרי-פולסום חריפים בין באיכח הפועלים היה שפיינצק ובני-גרוין סצר אחד ובן איכישקין, איכישקין הודיע — ובצדק — כי הוא בלי ססק בעד סאה אהוים של עבודה עברית בסושכות העבריות, אולם הפועלים לא היו רשאים לאחזו באמצעי-אלמות, בן-גרוין בתשובתו העליב את אוסישקין ומפני זה עזב אוישיקין, למרת המצרות כל הנוכחים, את הישיכה, נכחרה וערה אשר תסדר את הענין הזה, בוודה נכחר גם הי אוישיקין.

למותר להער כי כל הסופר ולא דובים ולא יער ולא חיו דברים מעולם, אולם הקורא ההינטי ידע כבר, כי אם אלה הם המריכים בענין פית, הרי ידועה הזלונתא, ומה רעש?

אולם דומה, כי כל ההתאטצויות האלה לא הועלו הפעם, העתונות הציונית והיהודית הכללית, רובה ככלה, העריכה את המאורעות כיאות להם, בעתונות היהודית באמריקה יצא ש, רוזנפלד וסעל עמודי המאני השטיע וחור והשטיע את הערכתו על זכות העבודה הטבעית של הפועל העברי בארץ, אחריו בא כלי-מכטאה של ההסתדרות הציונית באמריקה שאינה חושבת

כידוע התקפות מצבורי הפועלים וכוחם (ראם אירישע פאלק' ס' 23 לראסברג):

איך שלא נבאר את הסבות של הסהוקות בפית שבין מחסרי העבודה והפרדסנים — דעת הקהל היהודית בכל העולם כולו תהיה לה הרגשה של סלידה וקצף בפרדסנים. — הקובלנות אינן חדשות ולא הועילו עדיין בטאומה. הרי ידעים הנסוקים שבכללם אוטמים הפרדסנים את אוניהם לדרושות הפועלים והחלוצים. — היש עתה לשענה על יקרותו של הסועל העברי לנבי הערבי על מה לסוך? — ידועת טענתיהם של הפרדסנים, שהפועלים הם "ההכניס" ואינם יראי שמים, טענה אשר הפרדסנים נושא שמעו בנערותם מפי פקידיה הברון. אולם הכל מרגישים, כי כל הנסוקים האלה הם חסרי ערך לנבי ההאשמה היחידה, אשר הצבוריות היהודית חייבת להתריס כלפי פרדסני פתחתקיה וכנפי מקומות אחרים: חוסר פטריוטיזם, שיון נפש לאינטרס הכללי יהודי. — ניכר, שהפרדסנים סבורים, כי אין להם כל סבה להתחשב בדעת הקהל וזהו אולי המוסנס העצוב ביותר ככל המאורעות.

ובעתונה המרכזי של ההסתדרות הציונית, העולם נדפס סאטרו של העורך מ. למאורעות פתחתקיה:

והשוב כאן לא עצמיהשאלה אם צדקו הפועלים בתביעתם ואם יפה עשו אלה שניכו להגן על תביעותיהם בדרך שהלכו בה; מה שבלט לעינינו סן המרחק הוא, שבשעה סרונוה כזו, שעת נסיון קשה למפעל הלאומי, לא ידעו האנשים הישיבים על ארסתהסולדת וקשורים בכל היותם למפעל זה, לעצור בעד תאוותיהם

הנצחניות, וספורש הדברים אמורש לא כלפי הפועלים, שאפילו אם נניח שעשו דבר מה שלא כזונן, הרי זכות יסודיהם מנינה עליהם, ועל פת להם ישע נכר גם פשעים יתר גדולים, הדברים אמורים כלפי החקלאים השכעים, השוקטים על שטריהם, שהתכניה של מחסרי העבודה יכולה, לכנס' סוף סוף רק באילו פרויות של כסף, — — — אל ידעו הפרדסנים המבוססים בפית ובכל סקום אחר באי, כי שלום יהיה להם באין שלום ליושב כולו, לצבור העובדים באי, להנהלה הציונית, לועד הלאומי, — — — סחוף לאותו המנגנון רבי התאים והחוליות לא יכול אפילו הפרדסן הכיר עשיר של פית להחזיק מעמד אף לשעה אחת, ולפיכך אל להם — אפילו סנקודת הראות של עניניהם הפרטיים — לזלזל באותו היסוד המהווה את אפיו המיוחד של ישובנו באי, ושאתר המוסמטים הכי חשובים בו היא — העבודה העברית, — — — צריך להסביר לכל אלה, שאם יאכו ואם יאנו, אבל כל קיומם בארץ וכל הצליחתם שהם מצליחים בה — — — הם רק חולה קטנה באותה השרשרת של מעורלות ומאמצים הנקראת, ציונות ושטחוצה לה לא תהיה להם אחיזה כל שהיא לעולמי.

וביירישע רונדשוני הברלינאית כותב מ. ל. (סיום 80 בדצמבר ש. ע.): על האמרים היהודים:

ההתמרמרות השוררת בישוב כולו לרגל המאורעות ושבאה בהארץ הבורר ננית אולי לבטוי יותר חרף שאשר בהרבי הסיציאליסטי היתה מכוונת בשורה הראשונה נגד הטשטרה. — — —

אולם לא כאן נרעין השאלה, כיצד נרצה ברצונות לרוש מאת המשלה ראנה למחסרי העבודה, אם הפרדסן היהודי די פפית בימי חוסר העבודה הקשה הנמשך כמעט יותר משנתיים אינו מעביר בהכרח ובסזיר מחוסר עבודה עכרי. — — — ולשם הבטחת העבודה הזרה בפית הוא סכחיל את המשטרה, אם גם כל בריכירב יכול היה לנבא, כי כתוצאה הכרחית של התערבות המשטרה תבוא שפכת דמים? האחריות השלאה והכלתו נפרדת למאורעות פית נופלת על קוצת הפרדסנים אשר להם הרוב בטוענה החקלאית הנוכחית של המושבה.

ועורבה של היירישה רונדשוני ד. ו. כותב (נל, 4).

אחדת העולם הציוני — — — היא לצד הפועלים, זאת היא עוברא, לטרות הצורה של ראשית הידיעות שנתקבלו באירופה על המאורעות, ידיעות טלגרפיות כאלה סולכות לעתים קרובות שולל. דברי 80 דצמבר נוף ביירישה רונדשוני על הדפיסה את ידיעת הישא סיום 18 לדצמבר שהסדובר בה על משטרות שובתיים עכרים, שאטרו לעכב בעד כניסת מפירי שבתה ערכים לעבודת הקטיף, הידיעה בצורתה זו היא סופנית, אין לדבר על שבתה, כי המדובר הוא במקשיע עבודה ולא בפועלים ששבתו מעבודתם, יש להצטרף כי יוד, רונדשוני נתפסה לטעות זו, אולם היא תוקנה בתאור הכא של מצב הענינים, אולם מופרו הדבר להוציא מה ססקנות עיקריות, לפי הידיעות האלה ניצרה התמונה, כי פועלי פית העברים מתוך אהרה למחוסרי העבודה

ולשם סתך סיוע לתביעת העבודה שלהם, הכריזו שבתה, והפרדסנים קראו לפרדת השבתה את הפועלים הערכים, אם סקור הסכסוך היה זה או אחר — אין לכך חשיבות טמעלה ראשונה לשם הערכת מצב הענינים, אולם יש לבקש, כי כתבי העתונים והסוכנויות ידויקו קצת ולא יהיו כיב שטיפי סנסציה.

ובניאה יירישה רונדשוני הצירטוכיצי אית כותב י. ז.:

מאורעות פית חושפים פצע כואב וישן במפעל הבנין שלנו. — בהתנגשות העמטה הזו ניהנה הוכחה נלוויה, כי הפרובלימה היסודית של העסקת הפועל העברי כמושבה העברית טרם נפתרה. — המאורעות סיכחים, כי הפרדסן היהודי אינו יכול להתרוסס לעטרה, כי מלבד השאלה של כוחות עבודה זולים מוטלת גם על כף ההכרעה שאלת ההתפתחות של הבית הלאומי יהודי בארץ ישראל.

ובלי מבטאם של ציוני נליציה הטעי רבית כותב (נוכי דויניקי נל, 8):

אכרי פתח תקוה הוכיחו את חוסר ההרגשה והכבוד הלאומי בשעת חירום וו שעטרה ליושב ואין מעשיהם ראויים אלא לננות קשה, והלא יש עובדא היוצאת ללמד עליהם כפה מלא: אכרים אלה, אשר לא אחד מהם היה יכול באמצעו להתחיל בבנינה של פתח תקוה חדשה, הקציבו בשביל הועד הלאומי רק סכים של 10 (עשר) לאי!...

בעת נכ של ציוני ציכוסלובקיה ספרר סם משה צפור סאטר (ולבסטוהרי מיג טבת) וכו כתיב בין השאר:

כל ער יהיה במושבה. עברית רק הזן עברי ולא תהיה בה עבודה עברית,

אין לה כל ערך בבנין הבית הלאומי וביצירת כלכלה לאיטית יהודית באי. העובדא של חוסר זיקה כלכלית לאורגניזם הכלכלי היהודי מצאה את כטויה הספקנו בהחלטת סועצת פית לסחוק סתך תקציבה של הסועצה את התקציב בשביל הועד הלאומי, יציאה סתך הועד הלאומי באי היא דומה כמעט למעשה שטר שבטולה, אולם ההחלטה הזו אין בה כדי להתסיה, כי פית זו שאינה קשורה מבחינה כלכלית עם חיי החברה העברים באי — מה לה הסולידריות הפוליטית? — רם החלוד צים והחלוצות נשפך הפעם בפית לשם סלחסת ההכרעה של עם ישראל והציונות. סכאן התמרמרותו של כל הישוב העברי על המאורעות וכל אהרתו ללא שיוור היא לפועלים ולמלחמתם הצודקת. גם התנועה הציונית סוכרתה להיות סולידרית עם צבור הפועלים הלוחם, כי מלחמתו ואינטרסיו הם האינטרסים של הציונות, וכשם שאין כנרון זה כמעט כל שנויי

נוסחא בין ציוני אמריקה לציוני גרמניה ובין ציוני נליציה לציוני ציכוסלובקיה כן אין הבדל גם בין האורתודוכסיים לאנשי האור פווציה, והרזכטיי הרוכיוזיסטי כותב ברורות (ס'ו טבת):

אין להטיל סקאוק: כל בוכדיהאשמה והאחריות הל על קבוצת האכרים הפרידסנים, אשר סתך שנאה קשה וללא נכול לעבודה העברית הביאה בעיניהות לירי הסכסוך, כל התירוצים והנימוקים, אשר בהם מנסים להצדיק את הדבר, או שהם בדויים או נכונים כחלקט סכלי הנות להם חשיבות סכרעת.

על משטר האמונים נשאר במקצתו רק יוציה ומחוללה של עת לבנות, דיך

נוטליב, אף הוא בדברו על המאורעות (היינס נל, 8) פותח בקובלנא מרה נגד הפרדס וגם הא מחייבו, אולם לבו טקסו: בשלמה יצא הפועל כולו זכאי? תורת, עת לבנות? טבעעת כתוך טעו ותוכעת את עלבונה: הכיצד? והוא טורח עד שהוא טפיים כמטוריה כלפי הפועל והוא מעטיר פני מקשן ושואל: למה, סוחרים ערכים? סי נטע באי את הרעיון העקום, שהיהודים הולכים לארצם רק לעבודה פיסית ולא לעבודה סאחרית? שורת הנינונו של סי נתנת, כי העם, אשר בכל העולם כולו הוכיח על כשרונותיו הסאחריים, צריך באי לססור את האיניציאטיבה הסאחרית לידים זרות? — כלום אין היהודים סבינים בפרשת הקניונקטורות של הבורסא הליברלית, או הבורסא באלכסנדריה, כמו הערכים? מנין סוחרים ערכים במושבה עברית? — ולמה היו האנשים בה קצרי ראות ולא ראו את הזיקה הישרה שבין הססחר והעבודה?

ותשובה קצרה בסו:

הנה התוצאות של הציונות שלא הבנה כהלכת ושהובאה לאי,

הפועלים עצמם איפוא מיסו את השואה על עצמם, דם שהפיצו את התורה כי אי בעבודה תבנה, וסוחרו ישראל שמעו ולקחו מסר ויתבוששו לפנות אל הססחר, והצדסנים המסכנים הוכרחו איפה לפנות לסוחרו נכרים, נמצא איפוא שדעת הקהל שקטה ליסין הפועלים בפתחתקוה צודקת היא, — אולם הפועלים בכליאות הם האשמים, אם לא מהזם, הרי סאתטול.

דלית